

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Nic. Clenardi Epistolarvm Libri Dvo

Clénard, Nicolas

Antwerpen, 1566

Literato Viro Ioachimo Politae Amico Singylari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70781](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70781)

LITERATO VIRO IOACHIMO POLI-
TAE AMICO SINGVLARI.

SEMPER tu quidē, Ioachime doctissime, literis tuis
 insignem indolem testaris: nec vnquam desinis exi- 5
 mium quendam erga me amorem ostendere: quem etsi
 parum agnosco vbi sim meritus; magis tamē ob id pu-
 dore suffundor, quòd tot amantissimis epistolis tam
 malignè antehac responderim. In causa fuerunt par-
 tim mores mei, qui in conquirendis tabellariis, nisi vl- 10
 trò sese offerant, operam fermè nullam ponere consue-
 uerim: partim etiam penes te culpæ portio sita est: qui
 cum crebrò me appellares, & postremò tanquam con-
 uiciis responsum flagitares; ita tamen rem attempera-
 sti, vt mihi scribendi locum nullum faceres, nisi literas 15
 in euentum incertum crederem. Vbi primum venisses
 Burdegaliā, & id Salmanticæ rescissem, istis videbaris
 auspiciis reliquisse Lutetiam, tali profectus duce, vt se-
 dem stabilem augurari non liceret. Cumque ego tanta
 semper libertate decurram apud amicos, quàm sum in 20
 scribendo facilis, tam sum etiam in committendo fasci-
 culo formidolosus. Hæsisisti tamen opinione diutius in
 Aquitanico gymnasio, nactus Gymnasiarcham alterū.
 Interim res meæ suspensæ esse cœperunt, & tandem in
 Lusitaniam redactus sum: quocunque tamen vel loco, 25
 vel statu consisterem, semper aduolabant literæ Ioachi-
 mi: nec puto vllas te dedisse, quæ mihi non sint reddi-
 tæ. Cæterum anno fermè priusquam concederes in Ita-
 liam, mirificè mihi imposuisti. significaueras nescio quē
 adusque diem permansurum in vetere domicilio: inte- 30
 rim si quid vellem aut ad te, aut ad nostrū Houerium,
 per eundem ipsum mitterē tabellariū. Feci quod iusse-
 ras, etsi hominē videre nō licuerit: vix tandem intellexi
 quando ad vos rediret. at serū mihi visum est, nec posse
 ad tuam illam *πρῶτην* adeste. Quid agerem? literas ne 35
 mitterem Burdegaliā, vt inde perferrētur Patauium?
 consultum potius erat apud me seruare meas nānias.

Ecce

Ecce autem aliquot postea mensibus rursus meus Polites
 profectioem ornat in Italiam, cum ego quotidie
 literas expectarem è Patauio, quin & quasi istic ageres
 D. Episcopi D. Marci Vigerij consanguineos tibi com-
 5 mendauit: is dum hic legatum ageret, tuas literas ad me
 vidit, ac summopere expetiuit, vt tibi suscipiendæ con-
 ditionis auctor essem: at nihil, vt video, ad te perlatum
 est. Feci postea tui mentionem apud nostrum Damianum,
 & amicum Goea musis Goea musarum comitem, cui
 10 carmina semper & citharæ cordi, numerosque exten-
 dere neruis: licet enim mihi idem torquere in Goea,
 quod dixit Virgilius in Cretea. Si literæ meæ causam vl-
 lam dederunt, vt in humanissimi viri familiarem amici-
 tiam venires, equidem gaudeo, non vestri modò causa,
 15 verumetiam mei: ita enim futurum confido, vt posthac
 crebrò de rebus tuis audiam: suspicor tamen hic mihi
 nihil deberi, quando ille me tam diuturni accuset si-
 lentij. Vtcunque sit, bene cecidit, quòd tam inter nos
 coniuncti viuitis, animæ quales neque candidiores ter-
 20 ra tulit, neque queis me sit deuincior alter. Cur enim
 non vtar Horatio, cui sic deditum esse Damianum scri-
 bit Houerius? Atque hactenus quidem de excusando
 meo silentio satis multa: nam quòd mihi tãquam phi-
 losopho materiam styli exercendi videris proponere,
 25 satis (vt apertè dicam) addubito num me riseris: quæ
 enim vlla charta vel sani hominis speciem præbuit, ne-
 dum vi & copia dicendi præditi? futiles iocos, & ina-
 nia verba vt in calamum veniunt, plusquam expedit ef-
 fundere possumus: at serium argumentum tractare,
 30 quodque virum desideret in disciplinarum orbe per-
 politum, non est meum Ioachime, nec vnquam tanto
 oneri pares humeros speraui: & vt fuisset ad eam lite-
 rarum partem vel natura satis appositus, vel diligentia
 industriaque vtcunque adornatus; tamen posteaquam
 35 in hac linguarum farragine iactari cœpi: & Sisyphi
 exemplo longi damnatus laboris, non vnum, sed quin-
 que saxa voluere, protinus & rerum cognitio euanuit,

& dictionis decor, si quis erat, periit. Hinc si quid expe-
 ctes, rogabis quo pacto legant Hebræi, aut Chaldei,
 quòd si Deus & Arabicam dederit bibliothecam ali-
 quanto pleniorẽ, & sacris quoque instructam codici-
 bus, tentabimus (si Deus permiserit insigniter desipe-
 re) & huiusmodi viaticum senectuti parare. Quibus
 enim insanire propositum est, ij, censeo, aut ad plenum
 insaniant, aut insanire desinant: mediocribus esse stultis
 non dij, non homines, non concessere columnæ. & sci-
 tum est, quamcunque artem proficere, susceptis parti- 10
 bus cumulatè satisfacere: quod etiam in causa fuerat,
 cur te modis omnibus adhortandum putarem, vt in
 profitendi munere strenuè pergeres. Cùm enim dotes
 ingenij istius sic satis nouissem, grande te decus mane-
 re credidi, si in illud studium manibus pedibusque in- 15
 cumberes: nec decus solùm spectabam, sed & certissi-
 mum senectuti præsidium paratum cernebam. nõ quòd
 te scholis tanquam perpetuo pistrino alligarem: sed in-
 de vt ad summũ aliquando honoris apicem, certumq;
 emolumentum conscenderes, quod (nisi me fallit opi- 20
 nio) plus tibi in omnem deinceps ætatem conferent
 istæ literæ, quas tu iucundas credis non fructuosas, hoc
 est, quæstuosas: plus, inquam, inde tibi lucri puto ac-
 cedit, quàm è causificorum technis, aut carnificum ty-
 rannide, quas duas artes ambiguè nominavi, quòd ne- 25
 sciam, vtram sequare. Sunt illæ, fateor, his moribus, &
 hac vita, cumulandis opibus aptissimæ: at vereor vt in-
 genium tuum ferre queat, aut vafriciem, aut audacem
 temeritatem, quæ nisi adsint, frustra hodie vel Vlpia-
 num agas vel ipsum Galenum: vtram vtram tibi dele- 30
 geris, dediscenda tibi est omnis bonarum literarum po-
 lites, aut rem non facies. Obsunt isti quæstui non solùm
 meliores disciplinæ, verum etiam rectè instituti opinio.
 Noui hîc Iuriscensultum doctissimum, quem hoc tan-
 tum nomine minimi faciunt, quòd subinde loquatur 35
 Latine: & scis in isto aucupio pendere omnia è fama.
 Erat mihi profectiois Hispaniensis comes Ioannes
 Vasaus

Vasaus, iuuenis Græcè Latineque doctissimus, qui hîc
 mecû dum esset dies plusculos, iam reuersus ex Hispali
 sententiam meam sciscitabatur de constituenda vita.
 Ego perspecto ingenio ac moribus, & quibusdam inter
 5 confabulandum animaduersis, suadere coepi, vt sese ad
 obeundas legationes principum conformaret. Atque
 interim dum ageret Salmantica (nam ibi bienniû com-
 moraturus putabatur) libros iuris ciuilis perlegeret, nō
 quidem quasi rabula forensis futurus, sed vt in magno-
 10 rum virorum consiliis, etiam earum rerum iustam te-
 nere rationem putaretur: legeret, inquam, illos scripto-
 res, haud aliter atque orationes Ciceronis: nunquam
 enim futurum credebam, vt tam politis literis initia-
 tus, ad causificorum istorum barbariem descenderet,
 15 nec opus esse Secretariis Principum, aut Oratoribus:
 ita quidem Vasaus facturus erat, at nescio quorum sua-
 fu aliorum more coepit iuri studere. Id vbi cognō-
 uissem, consilium dedi, vt se penitus ab elegantioribus
 literis exueret, alioqui inter duas sellas vtraque exclu-
 20 deretur. Ille verò pernegabat fortiter, & Alciati mihi
 exemplum offerebat, viri, vt puto, longè aliter instituti
 quàm aut tu, aut Vasaus, & nisi coniectura fallor, ille
 iam in palæstra sua ad summum peruenerat, priusquam
 se politioribus daret literis. Cumque iam gloriam no-
 25 menque teneret, priusquam nomine Grammatici malè
 posset audire, quicquid postea disciplinarum adiecit,
 etiam priorem famam adauxit. Et licet ille vestra studia
 sit consecutus: tamen id ipsum quod habet longè pluris
 fuit, propterea quòd artis suæ quam profitebatur, tan-
 30 quam *πρόσβρον* esset. Ita enim natura comparatum est,
 vt si quis in aliena professione quid commodè dixerit,
 longè opinio hominum rem transeat, puteturque is &
 alia plura scire, sed dissimulare. Memini Louanij docto-
 rem quendam Theologum in scholis verbum vnum
 35 atque alterum pronunciaſſe, & postridie id semel at-
 que iterum inculcasse: quanta, bone Deus, Græcarum
 literarum illi erat apud stupidos cognitio! adeo vt non

dubitem fuisse tum inter nostros Baccalaureos, qui me
 præ illo nihili facerent, cum tamē non ignorarent mihi
 annos aliquot in eo studio consumptos. Quin & ego
 cum primū cœpissē profiteri Hebraicē, quod pleri-
 que antē non audierant me illas tractasse literas, multō
 visus sum doctior quā eram. Nec dubito quin sic il-
 luserim hīc nuper cuidam medico Arabico docto, hūc
 cum vidissem atque salutassem Salmantica, & humani-
 tatem essem expertus, absentis amicitiam fouere stu-
 dii, futurum sperans, vt aliquando mihi in eo studio
 esset vsui. Itaque cum nuper è Conimbria per literas
 me salutasset, & ego in responsione nescio quid Arabi-
 cē mouissem scrupuli è tertio libro Auicennæ, quem
 tum Arabicum habebam in manibus: paulō post rur-
 sum me literis inuisit, & tāquam magno, & perito me-
 dico ex eo loco Auicennæ quæstionem proponit: erat
 autem de **سواء** Subet capite primo sub finem, ita fa-
 tisfecit homini, vt me posthac non sit habiturus medi-
 cum. Redeo ad Vasaum & studium Iuris. Scribit pau-
 cis post diebus sibi rem non arridere: & posthac eos
 codices sibi legendos, quo inter nos modo conuene-
 rat: quem res habitura sit exitum nescio, præsentī ta-
 men statu bene habet, ac summa cum gloria publicē
 docet Rhetoricam, nec parem habere putatur Salman-
 tica. Docet etiam Græcē maxima frequentia. Quod
 nisi inter scholasticos consensescere cogatur, & quō il-
 lum fata sua vocant libenter accesserit, magnum ali-
 quando virum visurus es Ioannem Vasaum, nobilem
 principis magni aut Oratorem, aut Secretarium: quod
 hominum genus si quando loco vnam atque alteram
 legem citarint, doctiores habentur omnibus, quotquot
 sunt à consiliis. Audisti res Vasaanas: scribes inuicem
 ad me de tuis: & quanta voluptate verferis in isto stu-
 dio, quod amicorum impulsu magis statuisti conduci-
 bile senectuti. Præterea Medicinam ne sequaris, & in-
 ter Libitinarios celebrandus sis, an ad sanguisugas de-
 feceris; quid enim sunt aliud isti caufisici? Vnum tamen,
 mi

mi Ioachime, velim scias, te posthac tanto futurum mi-
 feriolem, quanto magis futuræ senectutis respectum
 egeris. Dices contrà cū Syro: Istud est sapere, non quod
 ante pedes modò est videre, sed etiam illa quæ futura
 5 sunt prospicere. Vixisti felicissimè, dum propter fortu-
 nam illam Zelandicam tibi res ad rastros professorios
 rediit: at in posterum parū vtilia studia, quasi verò cer-
 tiore manu teneas annos atque ætatem, quàm prædia
 Zelandiæ. Mihi si morem geras, quando vires tuas
 10 in illo studio fuisses expertus, illud ob oculos reuoca-
 res: *πῶρτην ἔλαχες, ταύτην κόσμει.* nam si ista ætate (vt ais)
 iucundissimè vixisti, cur quæso non possis in eisdem li-
 teris viuere senex? Quid, inquires, tu me vis miserum
 cõtabescere professorem? *εὐφήμεί* ne istud dixeris. Quid
 15 ergo? hæ literæ munus suum diuisis habent tempori-
 bus: & qui modò stipem rogabat Græculus, postea Cæ-
 saris factus est Orator, nunc (vt audio) Romæ triūphat
 Archiepiscopus. Et eandem fermè spem mihi ominatus
 est noster Houerius, & tamè perduro in vetere studio.
 20 Quid si conditionem suscipias apud D. Episcopum,
 qui (certò scio) te conueniet; an nullam emergendi
 viam certeres? Sed nolim mihi multum fidei tribuas,
 præsertim vbi de causificis est quæstio, aut carnificibus.
 Nam si quantum cuperem, tantum valerem quoque:
 25 profectò vtrosque è medio tollerem, speraremq; fore,
 vt quemadmodum, auctore Catone, explosis medicis,
 Roma stabat sanissimè; ita meo impulsu, non vna mo-
 dò ciuitas, sed totus orbis pacem ageret, qui nunc per
 istos cacodæmones totus feruet litibus. De te hæc-
 30 nus. Restat noster Campensis, qui cū Patauij mini-
 mum XI. commoratus sit dies (ita enim collatis tuis
 literis cum Damiani colligo) valde miror, cur vtrique
 negotium salutandi dederit, nec ipse tantillum ocij ha-
 buerit, vt me suo appellaret calamo. Sed ita est, post-
 35 quam à Contarenis vocari cœpit, veteres amicos ne-
 gligit. Quare etsi vel optima sese occasio tulerit, nolim
 tamen hominem mea causa resalutes. Valeat cum suis

*Spartam quam
 nactus es, hanc
 orna.*

Bona verba.

Cardinalibus : nos interim cum Regulis agentes , ut-
cunque fortem nostram solabimur. Non haberé quòd
expostularem, nisi ille hinc meas ante annum accepisset
litteras. Vale , optime Ioachime , etsi quid aut liberius
aut imprudentius effutiui , da veniam homini non ali- 5
ter instituto. De stylo nihil opus est causari , quando
eas veneres magis ac magis dediscam . Eboræ XXII.
Aprilis.

10

NICOLAUS CLENARDVS IOA-
CHIMO POLITAE, S. D.

Lucianus.

INTER Græcos auctores , doctissime Ioachime , è
quibus Latini disciplinas fermè omnes hauserunt, 15
nullum tam diligenter legi atque euolui vt Lucianum,
non aliam ob causam, nisi quòd accepissem ab eruditif-
simis viris vnum eum scriptorem , ad cognoscendas
phrases abundè sufficere : Verùm quantum tuæ prædi-
cant literæ, multò melioribus auspiciis Græcanicæ lin- 20
guæ rudimenta & fundamenta didici. Tradit ille , vt
nosti, compendiarium quandam viam, qua planè citra
sudorem ac puluerem summus Orator breuissimo tem-
poris momento possis euadere , Nimirum dum alia
confector in Luciano, ἑλαδον ἐμαυτὸν δεινὸν τινα λέγειν ποιη- 25
σάμενον. Quare tibi immensas meritò gratias ago , qui
mihi meipsum tam apertè nunc ostenderis: antehac si-
quidem putabam sic tumultuariè scriptitans , epistolis
id me fortè consequuturum , vt si cursum studiorum
absoluissèm, & aliquantum cœpissèm parere, tolerabili 30
sermone linguarum studiosis dicerem: ita legunt Græ-
ci: hoc pacto sonant Hebræa : & Arabes quoque ad
eundem se habent modum. Verùm , vt audio , lautior
supellex est in instrumento meo , & imprudens Del-
phicum oraculum negligo γνῶθι σεαυτὸν. sum enim Ora- 35
tor , auctore Polite , οὐ τῶν τυχόντων μὰ δία ἀλλὰ τῶν πάντων 39
καὶ τῶν ἀρχαίων , ἢ οὕτως ἐπέειπεν τοὺς ἀρχαίους. nam miseris illis 41
multum

*Non sensi me ita
redditum esse
egregium Ora-
torem.*

*Non ex numero
vulgarium per Io-
uem, sed magno-
rum et priscorum
vel (ut sic dicā)
supra priscos.*